

Urtea joan den honetan, atzera begira jartzeko garaia iritsi da. Eta, urtero legez, euskal kulturari errepassoa eman diogu. Aurten, artikulugile taldea ia goitik behera berritu dugu –firma berriei ireki nahi izan diegulako atea–, eta baita zenbakiaren beraren moldea ere. Artikulugileak hamar dira, baina horietako bati egin diogu enkargua arnas luzeagoko azterketa egitekoa: Harkaitz Canori. Ondotik, Danele Sarriugarte, Iñigo Astiz, Nora Arbelbide, Alberto Barandiaran, Garazi Arrula Ruiz, Antton Iturbe, Haizea Barcenilla, Koldo Almandoz eta Iñaki Etxelekuren idatziak datoz.

Nork bere talaiatik egin digu urtearen erradiografia, nork bere lekutik, argazkia; baina, hainbatetan, gai, gertaera, ekimen edota ideia desberdinen artetik gogoeta osagarriak harilkatu dituzte, aldez edo moldez, esanez edo iradokiz. Oroz gain, hiru ideia, hor nonbait, zigi-zagan, atzeman daitezkeenak: estutasun ekonomikoaren eragina, herria eta hiria tentsioaren arteko gatazka behin eta berriz berritua, eta kulturgintza eredu beregain baten beharra.

Harkaitz Canok argazki gazi-gozoa egin digu hainbat eta hainbat ekimen eta gertaera aztertuta. Diagnostika epai latz batez ebaki du: «Biziraupen parametroetan mintzo gara gaur egun, inoiz baino gehiago». Ondorioz, irtenbide posible bat dakar –ez bakarria. Edo bai–: «Buruaskitasun ekonomiko erabatekoa kimera denez oraingoz, ez litzateke txarra horizontalki eta *de facto* aspaldian praktikara eramaten dugun buruaskitasun kulturala erakundeetatik *benetan* bultzatzea». Irakurraldi eta irakurketa bat baino gehiago merezi dituen testua taxutu du Canok.

Danele Sarriugartek euskarara ekarriak eta euskaratik beste hizkuntzetara emanak nabarmendu ditu, eta horien artean Igela argitaletxearen lan eskergarria 25 urte bete dituen honetan. Aurten aise ugaldu diren tankera guztietako kultur gunez ere gogoeta egin du.

Iñigo Astizek, euskararen superbibentzia hirian jokutzen delako tesia bere eginez, Guggenheim museoaren hitzarmen berritzeak, Donostia 2016 ekimenak, Durangoko Azokak eta GEU jardunaldiek eman dutena hausnartu du.

Nora Arbelbidek Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoako ikas-tolen afera aztertu du, badoan urte honetan, eraso eta mehatxu-

pean, are nabarmenago geratu baita euskarazko hezkuntzaren ahultasuna baina baita beharrezkotasuna ere.

Alberto Barandiaranek gai zentral bati heldu dio, estatugintzaren bidea aurre-urratzen ari garen honetan –diskurtsiboki besterik ez bada ere– euskarak albora egin behar duela diotenei erantzuteko.

Garazi Arrula Ruizek, besteak beste, aurten taularatu diren hiru pastoraletan jarri du arreta. Horien harira, hiria/baserria dikotomia historiko-garaikidearen mamira sartu da, eta «posible al da hiritar-tzea, herriari erabat uko egin gabe?» galdera paratu du.

Antton Iturbek, musikaren eremuari eskaini dion artikuluan, Beñat Axiariren hitzak dakartza: «Hemen, sarritan esaten da erroak ondo sendotu behar direla lehenik eta gero mundura zabaldu. Baina ni ez nago ados. Ez dut sekula hori egiten duen zuhaitzik ikusi». Astizek, Arbelbidek, Barandiaranek eta Arrulak idatzitakoaren oihartzunak ere entzun daitezke hemen.

Arteaz ari da Haizea Barcenilla, eta hemen ere hiria. Guggenheim museoak, hogeitaz bete dituen honetan, kritikarik eta galderarik onartzen ez duen paradigma bat inposatu duela idatzi du.

Koldo Almandozek zineman jarri du begia, eta azken urtean euskarazko zinemagintzaren loraldia aipatzen du, *Loreak* filmaren arrakastaren gainera. Zinemagile berrienen errepeaso zehatza ere badakarkigu, bideak aurrera egin dezan lehengaia badela frogatuz.

Iñaki Etxelekuk, azkenik, antzerkiaren eremuan, aurten antzezlan batek baino liburu batek hartu duela zentralitatea iritzi dio, Antton Lukuren *Libertitzeaz* saiakerak kulturaren transmisiorako eta euskal 'artedrama' bat jorratzeko bideak markatzen baititu.

Beste bi balorazio azterketa ere badira zenbaki hau guztiz boro-biltzeko. Batetik, eta azken 38 urtetan legez, Joan Mari Torrealdaik 2013an euskaraz argitaratutako liburuen azterketa aurkezten digu. Ohi duenez, oraingo honetan ere euskal liburuen urteko ekoizpenaren azterketa eta balorazioa osatu du. Ikerketa osatu eta luzeagoa jakin.eus-en dago, Liburu Behatokia atalean.

Eta, bestetik, Gerardo Luzuriagak eta Roberto Kerexetak, 2007an, 2009an eta 2011n argitaratutako hiru artikuluri jarraipena emanez, azken bi urteotan Euskal Herriko liburutegi digitalen panoraman agertutako proiektu berriak aurkezten dituzte. 2015etik aurrera, liburutegi digitalen katalogo horrek digitalerako jauzia egingo du: berezko lekua izango du jakin.eus-eko Liburu Behatokia atalean.